

MÚSICA

Marta Pérez s'estrena com a cantautora folk sense deixar Les Anxovetes

TECNOLOGIA

El teletreball i les classes en línia impulsen les vendes d'ordinadors

ECONOMIA

El creixement del PIB del tercer trimestre no recupera la caiguda precedent

EL

MAGAZÍN

Divendres, 6 de novembre de 2020

PEP COLL

"En una novel·la, importa el món interior dels personatges, més que no pas el marc"

ENTREVISTA

PEP
COLL

“En aquell moment, a mitjans dels anys 70, ningú no vol ser de poble, és com una vergonya”

Pep Coll (Pessonada, 1949) és un dels autors fonamentals de la narrativa catalana contemporània. Un dels escriptors que ‘quedaran’ de la nostra època. La seva darrera novel·la, ‘L’any que va caure la roca’ (Proa), torna al món literari pellarès, a Malpui, per imaginar-ne el final. Una gran llosa de pedra cau sobre les cases, mentre un grup de joves del poble en són fora, a la discoteca. Som a l’any 1975, i en aquell moment de canvi també ells –amb les famílies mortes– canviaran les seves vides.

Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós

A la portada, un poble petit sota un cingle. Per cert, és el seu poble, Pessonada?

És un muntatge. Sembla Pessonada, però no ho és, de la mateixa manera que el Malpui no ho és.

Però el seu poble sí que està sota una muntanya, com el Malpui de ficció...

Sí, Malpui té una part important del meu poble. També és literària la comarca, la Comella. A partir d’aquí, és la geografia que surt als mapes: la Pobla de Segur, Tremp...

I tenien por que els caigués una llosa del cingle damunt de les cases?

De tant en tant, en cau alguna. El Roc de Pessonada, a les estribacions de la serra de Boumort, és una penya de conglomerat que es va esmicolant. S’han donat casos, no damunt del poble, però sí en altres indrets. El poble, de fet, està construït entre pedres que es van esclavissar fa milers d’anys.

Malpui, com a lloc literari, ja apareixia a *El secret de la moixernera*, fa més de trenta anys, i després en altres novel·les. Enterrant-lo sota una llosa ha volgut escriure’n el darrer capítol?

Aquesta era la pretensió inicial. Acabar amb aquest territori que havia obert amb *El secret de la moixernera*. Ja n’hi havia prou, i la manera més evident que hi havia era acabar-ho amb la mateixa penya que li havia donat vida. Les cases són construïdes amb pedres de la penya. Ella n’ha estat la mare, i ella el pot liquidar.

La penya és una singularitat de Malpui. Els protagonistes, podrien ser joves de qualsevol poble del Pirineu, a mitjans dels anys 70?

O del Prepirineu. Potser podríem parlar de qualsevol lloc de Catalunya amb agricultura de secà. Tots aquells llocs d’on s’havia començat a emigrar cap als anys 60. Quan cau la roca de Malpui, hi queden set hereus, set cases amb continuïtat. El

poble de la novel·la tenia unes vint o trenta famílies, normalment. A la conca de Tremp, l’èxode es va repartir cap a les ciutats (Barcelona o Lleida), cap als pobles del fons de la vall o cap a Andorra.

Els que queden al poble, no havien pogut marxar, o no tenien edat per fer-ho. Estan ressentits, descontents amb aquest destí que els toca?

Fins aquell moment, ser hereu era un privilegi. Amb els canvis en l’agricultura tradicional, es converteix en un destí tràgic, una condemna. Se senten desgraciats. Cal tenir en compte que és un moment en què la ciutat està mitificada, en contra del camp. Ningú no vol ser de poble. És com una vergonya. Hi ha un esperit del temps molt diferent a l’actual, en què això ha donat la volta.

L’any, en concret, és 1975. Moment de grans canvis, de la mort de Franco. Però és el marc, el paisatge de fons, no ocupa un lloc central en l’argument.

En una novel·la, importa el món interior dels personatges, més que no pas el marc. És el teló de fons del drama que viuen aquests joves. La mort de Franco, que curiosament també l’enterren sota una penya. I els nous horitzons que s’obren, com si la penya fos una muralla que ha caigut.

Tot comença el dissabte, el dia que ells marxen a una discoteca de Tremp per oblidar-se d’aquest poble que no els agrada. El dia d’esbarjo.

Un esbarjo una mica forçat. Perquè està de moda. Es dutxen, s’arreglen. És com un ritual, per poder dir que han passat la nit a la discoteca, fora del poble, en un lloc urbà... encara que s’hi avorrexin com a xuts. Més que divertir-se, és fugir d’allò que consideren gairebé brut, que en certa manera els avergonyeix. Fugir dels que tenen per sobre, que no només són els pares sinó també els padrins, els vells. En un moment en què la societat industrial ja porta a famílies de pares i fills, al poble encara hi queda la família extensa.

Tornen de la discoteca i no troben el seu poble.

“De cop, se senten lliures, ja no tenen ni els pares ni els padrins al darrere. Podrien marxar, però no estan preparats, se’ls ha educat per quedar-se”

Des del principi, queda clar que una desgràcia esborra el poble de la faç de la terra: la penya s’ha després i ha colgat cases i gent. La tensió narrativa no és aquí, sinó en el que passa després. Era una dificultat?

Al principi s’anuncia el cataclisme. La caiguda de la roca apareix cap a la pàgina cinquanta. No em disgusta que se sàpiga, que hagi corregut aquest espòiler. Fins arribar aquí, el lector potser dubta de què ha passat realment, podria ser una percepció subjectiva d’ells... És important com entra el lector en una novel·la, amb quin primer paràgraf pots anunciar personatges o situacions per captar la seva atenció. A vegades és l’últim que escrius. En aquest cas, la primera frase la tenia pensada abans de començar.

Els pobles com Malpui eren petits, però cadascú anava a la seva. No es pot dir que fossin ben avinguts, moltes vegades.

Era una gent individualista, i alhora tribal. Les cases de pagès eren petites tribus, en les quals hereu-taves no només les terres sinó els odis i els prejudicis cap als altres, el que la família havia anat acumulant amb els anys, i que feia cap a l’hereu, el cap de casa, el que s’ha de quedar allà tota la vida. Quan van a fora del poble, més aviat intenten separar-se perquè no diguin “els de Malpui”. Intenten passar desapercibuts.

La desgràcia de patir el mateix tràngol, de perdre cases i famílies, els uneix?

Es trobaran en una situació amb què no havien comptat. De cop, se senten lliures, no tenen ni els pares ni els padrins al darrere. Tot allò que els donen per compensar-los de la desgràcia, tots els béns, són seus. En podrien fer el que volguessin, també marxar com han fet alguns dels seus germans que ells envegen. Però ni s’ho plantegen, perquè no estan preparats per marxar, se’ls ha educat per quedar-se al poble. No tenen estudis. I també es queden per l’amistat i complicitat que es va creant entre ells, per una solidaritat que es va consolidant a partir d’una injustícia que pateixen, la nit de la desgràcia, a la caserna de la Guàrdia Civil. El mateix dolor que comparteixen, la situació angoixant, els va unint.

És l’inici de la Transició. Ells es disposen a construir un poble nou prop d’on ha quedat enterrat el vell. En un moment històric en què hi ha esperances de poder construir moltes coses noves.

El mateix nom que li volen posar, Vilanova de Malpui, ho explica. Però canvia tot per no canviar res perquè al final el nom que queda és Malpui igual. I apareixen esquerdes, també en aquest poble. És una segona lectura, més enllà de la història personal d’aquests joves.

En la decisió de quedar-se hi influeix també un professor de l’Escola Agrària que hi ha a Tremp, on alguns estudien. El descriuen com un missioner. Vol que ells portin la modernitat al nou poble que s’aixecarà, el nou Malpui.

El personatge, me’l va inspirar un professor real, ara jubilat, que va fer classes en aquella època a l’Escola Agrària. Em va parlar dels alumnes que tenia en aquell moment, i de com funcionava. Dels diners que enviaven els americans per crear escoles agràries a través del Ministeri d’Agricultura. Volien que els pagesos espanyols aprenguessin una altra manera de conrear perquè després comprin els seus productes fitosanitaris. Era com una nova ideologia. El professor els explica el pas d’una agricultura a una altra. Una mica fred, perquè volien convertir l’agricultura familiar en una empresa. L’agricultura tradicional era perquè sobrevisqués la família... doncs ara no, ara ha de ser una cosa competitiva. En comptes de fer una mica de tot, fer una sola cosa: en el seu cas, un ramat d’ovelles.

Això implica abandonar el seu passat. L’escena metafòrica: arrencar les oliveres centenàries que hi havia als bancals.

Els arbres han d’anar a terra. Les oliveres són els arbres més vells, els que porten la marca tribal de cada casa. Al darrere hi ha els prejudicis: que si aquesta era d’un o d’un altre veí, que si aquest camí sempre havia estat un camí... es van trobant amb aspectes per destruir amb els quals no comptaven. No és tan fàcil fer net del passat quan se n’arrossega tanta cosa. L’obrer, en les ciutats, estava més alliberat d’això, en una revolució urbana i proletària, no hi hauria tantes noses per liquidar com en una de real. Aquests joves arrosseguen un pes que no es veu, però que és ben real. Els suposa molt més d’esforç, trencar amb prejudicis anteriors.

Hi ha un altre passat que no és físic, però que tampoc no s’esborra, el de la memòria. Uns són fills de cases més riques i altres més pobres. Uns del règim i altres de rojos.

Sembla que ho tenen superat, però afloren. Es pensaven que ho havien deixat, però ho porten a dins, són els odis de la Guerra Civil.

Els personatges principals són els set nois pagesos que han quedat vius del desastre. Set, en principi. Després apareix el contrabandista.

Habitualment, no treballa gaire els personatges fins que em poso a escriure. Havia d’aparèixer, perquè en aquella zona, tenint relativament a prop Andorra, n’hi havia. El contraban, en molts casos, era un suport econòmic a l’agricultura. És el personatge que està en contacte amb un altre món que no és el del poble, que treballa de nit, és misteriós... Em va

anar guanyant a mesura que escrivia aquesta història.

És el primer que veu que el turisme és el futur, i s’acaba fent un hotel allà mateix on hi havia el poble.

Sovint aquests passaven al davant del pagès de casa bona, que es quedava arrelat allà... i empobrint-se.

Set hereus, els nois que van quedar vius de Malpui. No es va plantejar posar-hi una pubilla?

Sí, però em destarotava el grup. Si vols imaginar un grup molt unit, l’any 1975, ha de ser de nois. La companyia que es va creant entre ells, si hi hagués hagut una dona, hauria estat complicat. Però ben aviat apareixen dues dones de personalitat forta, que influïren molt en aquest grup. I a mesura que avança la història, aquesta influència creix.

Al cap dels anys, només un d’aquells set nois –ja gran– ha continuat fent de pagès. I li donarà continuïtat una noia. No deu ser casualitat...

No ho és, no. L’última part del llibre, quan els protagonistes es tornen a trobar, està dirigida per dues filles. Són elles les que els reuneixen. I els que queden al poble són el pagès i l’hotelier. Aquest és el que prospera, el primer va tirant amb subvencions.

A vegades, el narrador és una primera persona del plural. A vegades és una tercera.

El narrador dominant és un *nosaltres*. Com una veu generacional, que expressa el sentiment majoritari del grup. Viuen al mateix lloc –els instal·len en un hotel– i la veu comuna m’anava mol bé per expressar les il·lusions compartides, o els desenganyos. És clar que això tenia uns límits, perquè a la novel·la és important l’interior de cada personatge. Per això quan algun d’ells està sol, apareix una tercera persona focalitzada. Només veus el que veu ell. Combinar les dues veus m’anava bé, també, per trencar la monotonia.

La seva cooperativa, el somni que volen construir, no tira endavant. Fracassen?

No. Han viscut intensament la seva joventut, creant la seva pròpia obra. Fent allò que ells volien fer i era seu. Allò que dona sentit a la vida, encara que sigui un fracàs econòmic... però això no vol dir que sigui un fracàs personal.

Deia vostè al principi que a mitjans dels anys 70 els feia vergonya ser de poble. Ara ja no ho és?

Ha anat a més, l’orgull de poble. Des de mitjans dels anys 80, potser, quan es comença a parlar de contaminació a les ciutats, de massificació. La balança s’inclina cap al poble, i ser de poble és un valor. Els que havien marxat a la ciutat, en pobles com el Malpui imaginari, tornen i s’arreglen la casa. La pandèmia actual li ha donat més valor encara. Ha canviat tant, això!

OPINIÓ

Pere Martí
i Bertran

Epònims literaris

La riquesa i la capacitat creativa de les llengües gosaria dir que no té límits. Un bon exemple el tenim en l'origen i la formació de paraules, que pot ser d'allò més variat: per composició, o combinació de paraules ja existents, sigui de la mateixa llengua (busca-raons, busca-suaris, escuradents...) sigui de llengües clàssiques (ginecofòbia, radiografia, plurilingüe...); per derivació, o creació de paraules a partir d'una arrel o lexe-ma (paramilitar, migdiada, rogenic...); per adaptació d'estrangerismes (còctel, túnel, píxel...); per siglació, o conversió d'una sigla en un mot (CD, ONU, UNESCO...); etc., etc., etc.

Avui em voldria fixar en una forma poc coneguda, però molt productiva i ben estesa, per molt que molts parlants pot ser que no en siguin ben conscients. Em refereixo a l'eponímia, a la creació de paraules mitjançant epònims, que podríem definir com les paraules derivades o creades a partir de noms de persones, de personatges o de llocs. Màrius Serra, si no ho recordo malament, els va definir com a "noms propis disfressats de noms comuns". En el camp de les ciències (medicina, física, botànica...) són d'allò més freqüents. Recordem paraules com alzheimer, decibel, ampere, volt, dièsel... En altres camps també hi abunden: leotards, guillotina, derbi, silueta, sandvitx, saxofon, sacher... Si la procedència de la majoria d'aquestes paraules ja ens és desconeguda, potser encara ho és més la de moltes que provenen de personatges literaris. Sí, sí, com ho heu sentit, noms comuns o adjectius provinents de noms propis de literats o de personatges creats per aquests literats. També n'hi ha una bona colla, per molt que a algun lector li pugui semblar estrany. De personatges de la literatura francesa, tan reconeguda durant segles arreu, ens han arribat paraules com rocambolesc (de Rocambole del novel·lista Pierre Alexis Ponson du Terrail, 1829-1871); xovinisme i xovinista (de Nicolas Chauvin, soldat de diverses comèdies del segle XIX d'autors diferents i tot, com Eugène Scribe o els germans Théodore i Hypolyte Cogniard); pantagruèlic (de Pantagruel, gegant creat per François Rabelais, 1494 aprox.-1553); etc. De la literatura castellana tenim paraules tan populars com quixotesc i quixotisme (de Don Quijote de la Mancha, el popular cavaller creat per Miguel de Cervantes, 1547-1616); celes-

(l'alcavota creada per Fernando de Rojas, 1470 aprox.-1541); donjoanisme (del cèlebre Don Juan Tenorio, creat per Tirso de Molina -1579-1648- i recreat pel romàntic José Zorrilla, 1817-1893); etc. De l'anglosaxona, podem

esmentar paraules com ara robinson (del naufrag Robinson Crusoe, creat per Daniel Defoe, 1660-1731); falstaffià (força en desús, però viu al llarg del segle XX, de John Falstaff, present en diverses obres de William Shakespeare, 1564-1616); lil·liputenc (en aquest cas del topònim Lilliput, creat per Jonathan Swift, 1667-1745); etc. Procedents d'altres literatures podríem esmentar fàustic (del personatge llegendari alemany Faust, popularitzat pel romàntic Johann W. Goethe, 1749-1832) o mefistofèlic (també provinent del *Faust* de Goethe); troià i odíssea (tots dos de *L'Odíssea*, atribuïda a Homer. Val la pena recordar que l'adjectiu troià, a més de referir-se als habitants de l'antiga Troia, també designa un programa informàtic maliciós); etc. Un cas força especial és el de

Podríem definir l'eponímia com les paraules derivades o creades a partir de noms de persones, de personatges o de llocs

la paraula xarlotada, ja que prové d'una barreja cultural si més no curiosa. Els diccionaris terminològics del Termcat la defineixen com a "Festa taurina de caràcter còmic" i, com podem suposar, prové del cèlebre personatge de Charles Chaplin, però indirectament, ja que l'origen veritable el trobem en les actuacions que a les places de toros feia el torero còmic català Carmelo Tusquellas (1898-1967), que actuava sempre disfressat de Charlot i que va triomfar per tot el món.

Encara podríem allargar les referències a epònims de la literatura universal amb termes com kafkià, dantesc, homèric, cervantí i un llarg etcètera d'adjectius provinents dels cognoms de grans autors. No voldria acabar aquest article, però, sense preguntar-me si la cultura catalana, i més concretament la literatura, n'ha donat, d'epònims. I hem de concloure que sí, que també n'hi ha, però que la majoria no han esdevingut tan internacionals com els que hem esmentat, si exceptuem alguns termes

mèdics, com podrien ser el mètode Trueta, la síndrome de Bayés, les tècniques Barraquer... En altres camps, en trobem alguns de curiosos, com per exemple les piquiponades (errors d'expressió o relliscades verbals) com els que cometia el polític Joan Pich i Pon (1878-1937); les bertranades (malifetes o ximpleries) com les comeses per un tal Bertran, l'origen del qual s'atribueixen diversos indrets; les maragallades (peculiaris formes d'actuar o d'expressar-se) de l'alcalde i president Pasqual Maragall (1941); el terme nunyisme, tan popular entre els comentaristes d'esports, no cal dir que prové del president del Barça Josep Lluís Núñez (1931-2018); el verb psuquejar, popular durant anys per referir-se a persones properes al PSUC (Partit Socialista Unificat de Catalunya); l'adjectiu gaudinià, referit a obres que recorden l'estil artístic d'Antoni Gaudí (1852-1926); etc. De pròpiament literàries, en tenim poques. Sí que d'alguns autors n'han derivat adjectius i fins i tot verbs: pitarresc i pitarrejar (de Frederic Soler/ Serafí Pitarra, 1839-1895), sagarresc i sagarrejar (de Josep Maria de Sagarra, 1894-1961), folchitorrià i folchitorrejar (de Josep Maria Folch i Torres, 1880-1950), etc., però cap ha traspassat fronteres, gosaria dir. Pel que fa a termes provinents de personatges de la literatura catalana només me'n venen al cap un parell o tres: un senyor Esteve (de *L'auca del senyor Esteve*, de Santiago Rusiñol, 1861-1931), un mossèn Tronxo (de Josep Maria Ballarín, 1920-2016) i un patufet, del conte popular homònim, present en la rondallística europea i recollit també pels germans Grimm. Pot molt ben ser, és clar, que a més d'un lector n'hi vinguin d'altres, al cap, ja que, com hem pogut deduir, el món dels epònims és un món molt obert i encara força creatiu.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

La derrota de la societat americana

Probablement Joe Biden acabi guanyant les eleccions nord-americanes, però el reconeixement d'això li costarà molts dies i grans esforços institucionals i judicials. Com havia anunciat prèviament, Donald Trump no acceptaria una derrota que al seu parer i la dels seus seguidors només era possible si li robaven les eleccions. El pitjor dels escenaris electorals que es temien s'ha acabat produint: una victòria demòcrata molt ajustada i el no reconeixement d'això per part d'uns republicans disposats a litigar fins on faci falta i, de passada, fer terra cremada i destruir la credibilitat de les institucions i del sistema polític. Al carrer, grups armats posseïts per teories conspiratòries com les que difonen grups tan demencials com QAnon, disposats a anar fins al final en aquesta bogeria. Trump potser al final ha d'abandonar la Casa Blanca, però el trumpisme es queda en una societat americana profunda i llastimosament dividida.

I és que Trump ha instituït una nova manera de fer política, que entre altres coses consisteix a arrasar amb tot i a no donar per bona cap regla del joc. Una manera d'actuar i de construir el relat que ja s'ha imposat en diversos graus d'intensitat a bona part del món. És el que ara es porta. En les eleccions americanes actuals, només ha existit ell. Ha ocupat el centre de l'escenari i ha anat marcant l'agenda segons el seu criteri i percepció. No hi ha contrincant, a ningú li interessa qui és Joe Biden ni el que

pensa fer. Tot resulta dual entre seguidors enaridits i votants que no el suporten i fugen de tanta desmesura. Aquesta és la seva victòria inqüestionable, encara que després les xifres finals no li donin la presidència. En el seu extremat ego-centrisme no hi ha lloc per a ningú més i allò que li pertoca de natural només li pot ser usurpat o espoliat per la conjunció de les forces del mal. Poca sofisticació en el raonament, esquemes senzills.

Malgrat el que deien les enquestes, l'arrelament profund en la societat americana del que significa el trumpisme és ja molt gran. No haurà estat un fenomen incidental. Després de quatre anys de disbarats, de sortides de to, de pèrdua del lideratge dels Estats Units al món, d'apostes econòmiques i diplomàtiques quimèriques i d'una gestió de la pandèmia deplorable, no només no l'ha abandonat el seu electorat sinó que haurà tingut més de cinc milions de votants nous. I el que és pitjor, la fractura de la societat americana és ara més profunda del que havia estat mai i les possibilitats d'enfrontaments violents són alts en la mesura que campen una gran quantitat de milícies armades. Pura distòpia quan això està succeint al país més ric del món i que, almenys teòricament, el condueix. El món de Silicon Valley, de Wall Street o el Nova York més cosmopolita coexisteix amb territoris i poblacions decadents, amb una Amèrica profunda reaccionària, irritada i paranoica. Hi ha un *cinturó d'òxid* de zones indus-

trials amb els treballadors abandonats a la seva sort, territoris d'empobriment on la població s'ha sentit menyspreada pels flamants i competius titulats universitaris que ocupen els millors llocs de treball i s'emporten totes les oportunitats. Hi ha una Amèrica que encara considera la immigració com uns espoliadors de les poques engrunes de benestar que quedaven al país i dels suposats valors fundacionals de la nació, però també una Amèrica d'immigrants que volen dialèctica bèl·lica i mà dura amb els governs dels països dels quals ells han fugit.

Si alguna cosa sap fer el populisme és apropiat-se dels malestars socials i donar-los canalització i projecció política. Es tracta de proporcionar un *enemic*, proveir una causa per a la qual mobilitzar-se i, especialment, recórrer a la pulsio més elemental i emocional per activar a l'acció. Malgrat resultar pintoresc i repulsiu, Donald Trump és un mestre en tot això, és l'egòlatra que centra i activa tota la maquinària. Posseeix Trump alguna cosa fonamental: cap mena d'escrúpols, ni cap aturador moral. Aquesta dinàmica, certament, no resol cap mena de problema de fons ni millorarà la vida dels seus votants. Tampoc ho pretén. És un mer espectacle fonamentat en el narcisisme combinat amb els interessos de classe dissimulats per una narrativa demagògica. El problema, entre d'altres, és que s'emporta per davant tota noció de societat i qualsevol vestigi de decència.

Susanna Barquin

DE ROSSEGONS

Escoltar

Vaig veure fa algunes setmanes la pel·lícula *On the Basis of Sex* (*Una qüestió de gènere*), sobre Ruth Bader, la magistrada del Tribunal Suprem dels Estats Units icona del feminisme. La pel·lícula se centra en el període que va des que Bader entra a Harvard fins que guanya un cas de discriminació fiscal.

Hi ha un moment de la pel·lícula, representa que a la primèria dels anys 70 del segle passat, en què Bader camina pel carrer amb la seva filla adolescent. Uns obrers llancen floretes grolleres, i la Bader agafa la filla amb el gest de "no diguis res". La nena, però, es tomba cap als obrers i els renya contundent: amb aquesta boca li fas un petó a la teva mare? Mare i filla porten un temps amb discrepàncies sobre com abordar la lluita contra la discriminació per raons de gènere, i aquella reacció fa que Bader s'adoni que el món ja ha canviat.

Vaig pensar justament en aquesta esce-

na de la pel·lícula quan la meua filla adolescent es va indignar en assabentar-se que uns estudiosos parlaven de la sexualització de les noies a través de les xarxes socials. Estava enrabada perquè haguessin decidit que eren objectes sexuals pel fet de publicar vídeos musicals fent el pallsso.

Fa temps que he après que és millor escoltar que pontificar a la primera ocasió, i això vaig fer: escoltar. Li vaig preguntar què era exactament el que li havia molestat, i al final vaig entendre que més d'una cosa. La primera, que haguessin publicat a la televisió vídeos de xarxes socials de noies concretes. Per ella, havia estat una invasió de la intimitat: el vídeo estava penjat en una xarxa, i no tenien dret a publicar-lo en un altre mitjà sense preguntar abans. Sembla absurd des del meu punt de vista, però estic oberta a entendre que els termes de privacitat també han canviat. La segona qüestió és que troben insultant ser titllades d'objec-

te sexual pel que pugui pensar un altre, i aquí els dono la raó sense gaire esforç. No m'he de remuntar gaire temps enre per recordar com portar una faldilla curta o uns pantalons ajustats era prou excusa perquè algú es cregués amb dret a insultar, magrejar o violar. I era prou excusa perquè les autoritats hi trobessin un atenuant. Finalment, i molt important, vaig camí, gràcies a les meves filles, de desfer-me de la dicotomia home-dona. Perquè hi ha més gèneres, inclòs el no binari. Concretament, 27.

Tanmateix, la major part d'estudis insisteixen a fer servir la dicotomia home-dona, i donen consells als pares sobre com han de parlar als fills dels perills de la pederàstia i altres aberracions. Crec que ha arribat el moment d'escoltar-los i aprendre també d'aquests adolescents que ens ensenyen com de gran és el món. Només així els podrem acompanyar en el procés de créixer.

OPINIÓ

Francisco Castro

DES DEL DRON

Nyus

Ja fa molts anys, un grup de zoòlegs a Londres van descobrir que quan els goril·les tenien un problema a les gàbies en comptes de solucionar-lo buscaven a qui donar-li la culpa. És la famosa teoria del boc expiatori. La cosa anava més o menys així: dos membres del grup es barallaven per qualsevol cosa, tant és, per unes bananes i per un tros més de pneumàtic en què seure. Es munta un ciri. En aquests moments apareix el mascle dominant, fa quatre crits de goril·la i aquests dos se separen. Problema resolt? No. En absolut. Perquè el que hi ha és una solució temporal. Aquests dos demà es tornaran a barallar perquè potser no hi haurà prou menjar per a tots o perquè, efectivament, necessiten més espai. Així que, davant la tensió ambiental, el mascle es dirigeix violentament cap a les reixes de la gàbia, les colpeja, les gronxa i, sobretot, esbronca, esvalot important de goril·la, a l'animal de davant, posem per cas, uns tranquils nyus que estan rumiant la seva malenconia. La resta del grup de goril·les, els que abans es barallaven, els goril·les petits, els vells, es llancen tots a sobre les reixes i escri-

dassen els nyus, que no entenen res, els insulten en l'idioma dels goril·les (coses greus, segur). Després de tota aquesta descàrrega de ràbia, els goril·les se'n tornen a les seves coses. Però els nyus, segur, es queden fets pols i es pregunten què carai els deu haver passat.

Tot això que els conto és tan sols un preàmbul per explicar-los com ara, des

Des de les caterves i les cavernes de l'Estat i els seus aliats mediàtics han ressuscitat ETA

de les caterves i les cavernes de l'Estat i els seus aliats mediàtics, han ressuscitat ETA. Per què? Perquè l'Estat sempre necessita un enemic i ara que per la Covid l'independentisme català i l'exòtica pretensió de referèndum no pot estar en primeríssim pla, a algú cal tenir por. I després veus els de Vox, en la moció

de censura, parlant d'ETA. I al PP, a la que et despistes, parlen d'ETA. I ho diuen, com els goril·les en el seu idioma de goril·les: vostès estan aliats amb els independentistes i amb Bildu, o sigui, amb ETA. És a dir, amb els nyus.

Els radicals del Barça necessiten el Madrid. Els Ultrasud, en el fons, adoren Messi. Trump necessita la gihad o Maduro. Astèrix, sense els romans no és res. És una constant humana (i goril·la: en el fons ens assemblem molt; ells, igual que nosaltres, quan no entenen alguna cosa arrufen les celles). Una constant que fa que, en comptes de solucionar els problemes, es busqui ràpidament un enemic. Ara és ETA, que ja fa un temps que està fora de joc... però que ningú es confiï... quan passi la pandèmia i puguem tornar a ocupar-nos de les nostres cosetes amb més o menys normalitat (si això passa algun dia), l'Estat, amb totes les caterves i cavernes i mitjans aliats, tornarà a la càrrega contra Catalunya, l'independentisme i tot el que hi havia al Món d'Abans, quan els goril·les tenien clar qui érem els nyus. Aquests a qui castigar.

Llorenç Capdevila

DE REÜLL

La fi de Malpui

Amb *L'any que va caure la roca* (Proa, 2020), Pep Coll acaba d'enterrar, sota la immensa esllavissada de pedres (que, de fet, procedeixen del feixanc on ja va viure el bon salvatge protagonista d'una de les seves novel·les més celebrades: *El salvatge dels Pirineus*), el poble mític de Malpui, *alter ego* de Pessonada, que també trobàvem a *El secret de la Moixertera*, *La mula vella* o *Dos taüts negres i dos de blancs*. El gener de 1975, uns mesos abans de la mort del dictador, els set xicots joves que queden al poble (els germans i les germanes estudien o viuen fora i ja no hi són), condemnats a seguir la tradició de quedar-se a casa per tenir cura de la terra, del bestiar i dels vells per la seva condició d'hereus ("la desgràcia venia d'haver heretat dels vells un munt de béns inútils. Pitjor que ser uns desheretats"), passen la nit de dissabte a la discoteca Yellow, a Tremp. Quan tornen, però, es troben que Malpui ha desaparegut sota una immensa roca i els seus pares, padrins i germans petits han quedat sepultats. I aquí, mentre passaran el dol a l'hotel Muntanya de la Pobla, començarà

l'aventura de reconstruir un poble nou (Vilanova de Malpui), en una excel·lent al·legoria, en versió rural, de la transició espanyola, plena d'esquerdes.

I és que les gairebé 600 pàgines de *L'any que va caure la roca* ofereixen diversos nivells de lectura i estan car-

Una excel·lent al·legoria, en versió rural, de la transició espanyola, plena d'esquerdes

regades d'episodis que, més enllà de l'anècdota, conviden a la reflexió. Els set orfes de Malpui (que en la narració s'expressen a través d'una interessant i efectiva primera persona del plural) es veuen obligats a reconstruir el poble i, desapareguts els vells, tenen l'oportunitat de fer-ho en llibertat. En un moment determinat, passat el gran car-

naval mediàtic que s'organitza arran de la tragèdia, han de decidir el nom del poble nou i es plantegen anomenar-lo Yellow Submarine, en homenatge a la discoteca que els ha salvat la vida. Esperonats per un professor de l'Escola Agrària (reminiscència de les pretensions progressistes del tardofranquisme), els hereus de les famílies que en una altra època havien estat rivals (del Guillot, de Perutxo o de Tabola per una banda, i del Poblador, del Xollat o de la Roieta per l'altra) munten una societat cooperativa, arrenquen les oliveres, ajunten les terres, mantenen un ramat de corders (amb l'ajuda de la gossa Vamaria, en el nom de la qual fan un homenatge a la coneguda cançó dels Fórmula V) i es reparteixen els migrats beneficis mentre s'adonen que l'única activitat econòmica rendible al Pirineu és el turisme. El passat, el present i el futur del paisatge humà del Pirineu conflueixen a *L'any que va caure la roca*, un extraordinari testament del mite literari de Malpui, al qual Pep Coll, a partir d'ara, ja només podrà tornar, si hi torna, en el passat.

CRÍTICA LITERÀRIA

Mònica Llorente

Elogi de la imperfecció

Si no coneixeu l'escriptora Anna Manso pregunteu-li a qualsevol lector o lectora d'entre els 12 i els 15 d'anys, segurament algun dels seus llibres ha passat per les seves mans. Estem parlant d'una reconeguda autora de literatura infantil i juvenil –amb més de 40 llibres publicats– i, per tant, posseïdora d'una desbordant imaginació. Des de l'any 2011 publica al diari *Ara* la columna “La pitjor mare del món”, en la qual va relatant amb humor els ets i uts diaris de l'educació dels fills i que ara és l'arrel d'aquest llibre, publicat per Arpa Editores.

La peor madre del mundo es podria subtitular “Elogi de la imperfecció”. Anna Manso utilitza un llenguatge fresc i divertit per desdramatitzar la maternitat, treure ferro a això tan seriós d'educar un fill o filla i reivindicar una figura materna (i paterna) lluny de la perfecció i la seguretat que es pressuposa. L'escola, l'ordre a casa, les festes, la disciplina, malalties, menjar... i el sentiment de culpa que cal treure's de sobre per poder sobreviure. Tot això escrit en

forma de manual, amb exercicis inclosos i un resum al final de cada capítol sobre tot allò que hem après. I amb gràcia, amb molta gràcia.

M'he llegit *La peor madre del mundo* d'una revolada. Segurament algú reconeixerà algunes de les anècdotes o de les vivències que s'hi expliquen i que es viuen amb una dosi de dramatisme. Manso

ens ensenya com desfer-nos del drama i riure'ns de nosaltres mateixos com un sa i necessari exercici mental. I ho fa mitjançant unes simples ulleres 3D amb les quals s'empodera i es reafirma en la seva imperfecció.

Així que si teniu un MEC (major o menor d'edat a càrrec), després de les 10 lliçons i les 10 unitats reciteu amb calma el decàleg final i si dins del vostre vocabulari heu incorporat paraules com “liabexdesamenmapa”, expressions com “dies d'obligada pringació” i heu adquirit ja les cartolines i el paper transparent per fabricar ulleres, enhorabona, heu entrat dins del selecte i divertit grup de “pitjors mares del món”.

LA PEOR MADRE DEL MUNDO

Autora: Anna Manso
 Editorial: Arpa Editores
 Lloc i any d'edició: Barcelona, 2020
 Nombre de pàg.: 256

Teresa Costa-Gramunt

Essencial Frederic Mauri

Amb encert ha estat publicat per Onada Edicions *Mauri essencial*, un resum bibliogràfic de la trajectòria artística del pintor i dibuixant Frederic Mauri Pallarés (Tortosa, 1940). “M'ha estat concedida l'oportunitat d'escriure unes pàgines dedicades a l'obra del pintor Frederic Mauri, artista plàstic i bon amic. Junts hem compartit molts anys de dedicació a la docència a l'Institut de Batxillerat de Tortosa”, escriu Manel Ollé Albiol, que durant anys ha seguit la petja d'aquest artista de les Terres de l'Ebre del qual en el moment de publicar el llibre on es recullen els seus exlibris extraordinaris (2007), jo mateixa en vaig escriure un comentari, fascinada pel llenguatge visual i la precisió estilística amb què Mauri en fa el disseny.

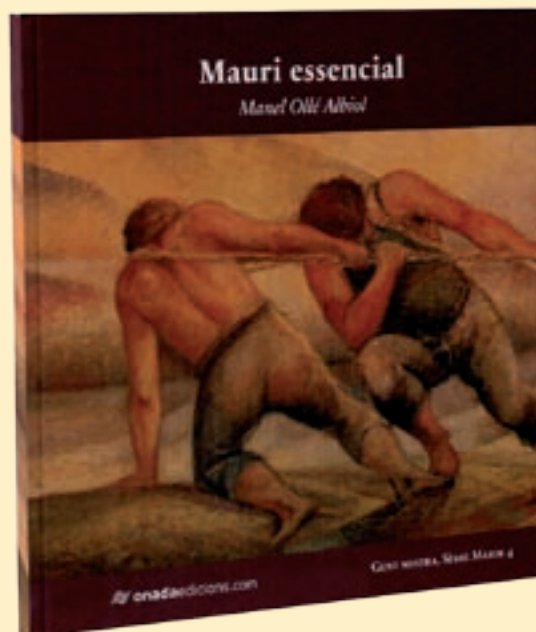
A *Mauri essencial* trobem un recorregut escrit i gràfic de l'obra plàstica d'un autor amb vastos interessos que “té una imaginació privilegiada i domina el tractament del paisatge”, com queda palès en la quantitat d'il·lustracions que també va fer lligades al món del llibre, o en cartells i programes de festa major.

Frederic Mauri és un poeta de la pintura, del dibuix i del gravat que també ha escrit poemes.

L'any 1962 la revista d'arts i lletres *La Zuda* va publicar una antologia breu que s'adiu perfectament a la pintura d'un “investigador de la llum”, en paraules del crític González Cirer, el qual també parla de “la sensació d'un univers poètic” respecte de l'obra pictòrica i gràfica de Mauri.

Cal fer molta atenció a l'exlibris magistral de Mauri. Des del primer moment en què el pintor Mauri entra en el camp de l'exlibris que li són reconegudes les virtuts dibuixístiques i d'estil. Com diu Manel Ollé Albiol, “els dibuixos de Mauri són sempre d'una gran qualitat” i, a més, domina la tècnica del gravat calcogràfic. “Excel·leix en el joc de les perspectives, i en el de les llums i en el de les ombres, en l'equilibri global de la composició”. Tot un art que Mauri completa amb la seva bona i singular cal·ligrafia. Se'l considera un dels millors exlibristes contemporanis.

A *Mauri essencial*, on es fa visible la trajectòria d'aquest pintor que des de Tortosa estant ha fet la seva aportació al món de l'art, s'hi fa evident una obra de qualitat que partint de l'àmbit artístic figuratiu li ha donat la seva personal i contemporània empremta.

MAURI ESSENCIAL

Autor: Manel Ollé Albiol
 Il·lustracions: Frederic Mauri
 Editorial: Onada Edicions
 Lloc i any d'edició: Benicarló, 2019
 Nombre de pàgines: 96

NOVETATS EDITORIALS

'Tirant lo Blanc'
Joanot Martorell (Màrius Serra) / Proa

Va ser la primera novel·la moderna, possiblement la millor del seu temps, al segle XV. Cervantes l'elogiava. Una novel·la cavalleresca, però amb personatges que tenen debilitats, molt humans. Màrius Serra n'ha fet una adaptació al català modern perquè, sense traïr l'esperit original, els lectors puguin accedir-hi més fàcilment.

'No te n'escapes'
Boris Vian / Oulipo
Univers

Boris Vian va deixar entre els seus papers inèdits l'inici d'una novel·la negra, al voltant de la investigació d'un assassinat. L'escriptor n'havia fet quatre capítols i l'any 1960 els hereus van donar permís a Oulipo, un col·lectiu d'experimentació literària, per completar-la. Així neix *No te n'escapes*, que ara es tradueix per primera vegada al català.

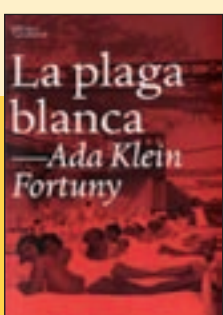
'La reencarnació de la matèria'
Eduard Girbal / Ed. de 1984

Eduard Girbal és un dels autors que calia rescatar de la literatura catalana de principis del segle XX. Ho ha estat fent Edicions de 1984, que ja va publicar la trilogia narrativa d'*Oratjol de la Serra*, *L'estrella amb cua* i *La tragèdia de cal Pere Llarg*, i ara recull tota la seva narrativa curta, d'entre 1920 i 1933, on retrata molt bé la Barcelona de l'època.

'El campanar abandonat' Josep Carner Ribalta / La Mira - Fonoll

Aquestes són les memòries fins ara inèdites de qui va ser escriptor, home de confiança del president Macià i comissari de Cinema de la Generalitat republicana, entre d'altres càrrecs. Doblement exiliat, primer pels fets de Prats de Molló i més endavant per la Guerra Civil, la seva trajectòria explica la de molts intel·lectuals catalans de l'època.

'La plaga blanca'
Ada Klein Fortuny
L'Altra Ed.

Paul Éluard, Salvat-Papasseit, Kafka, Katherine Mansfield, Anton Txèkhov i George Orwell tenien una cosa en comú: eren malalts de tuberculosi, la plaga més mortífera fins a mitjan segle XX. "Tots van patir del mateix i tots eren diferents, però tots iguals en una mateixa cosa. Cap va parar mai de treballar malgrat el sotrac", explica l'autora.

GEOGRAFIA LITERÀRIA

endrets
Geografia Literària dels Països Catalans
www.endrets.cat

Llorenç Soldevila

Cementiri de Roda

“ Un dia seré mort i encara serà tarda en la pau dels camins en els sembrats verdíssims, en els ocells i en l'aire quietament amic, i en el pas d'aquells homes que desconec i estimo. Un dia seré mort i encara serà tarda en els ulls de la dona que s'apropa i em besa, en la música antiga de qualsevol tonada, o encara, en un objecte, el més íntim i clar, o potser en els meus versos. Digueu-me quin prodigi fa la tarda tan dolça i tan intensa alhora, i a quin prat o quin núvol he d'adscriure el meu goig, perquè em sé perdurable en les coses que em volten, i sé que algú, en el temps, servarà el meu record. ”

Miquel Martí i Pol

AUTOR
Miquel Martí i Pol
(1929-2003)
OBRA
'Obra poètica 1 1948-1971'
Ed. 62, 1989
INDRET
Cementiri
MUNICIPI
Roda de Ter
COMARCA
Osona

Aquest poema està presidit per la presència de la tarda. Una hora en què el dia s'encamina cap a la posta. Si establim un paral·lelisme entre la tarda i el temps de la vida d'una persona, n'equivaldria l'arribada a la maduresa, a la senectut. De fet, és l'hora blava, de la reflexió, de la serenor... És així que el poeta vaticina com serà tot en aquesta hora que ell tant estimava, quan serà mort. Ell es farà present gràcies al principi del panteisme, creença en què res no mor i tot reviu en algun espai, en tota la matèria. L'espurna de transformació es fa present en la manifestació de tot tipus de vida... o potser en els seus versos, allò que de més immortal deixarà el poeta. I serà així, llegint aquest poema davant la seva tomba que "Res no mor i tot torna i es transforma".

JORDI PUIG

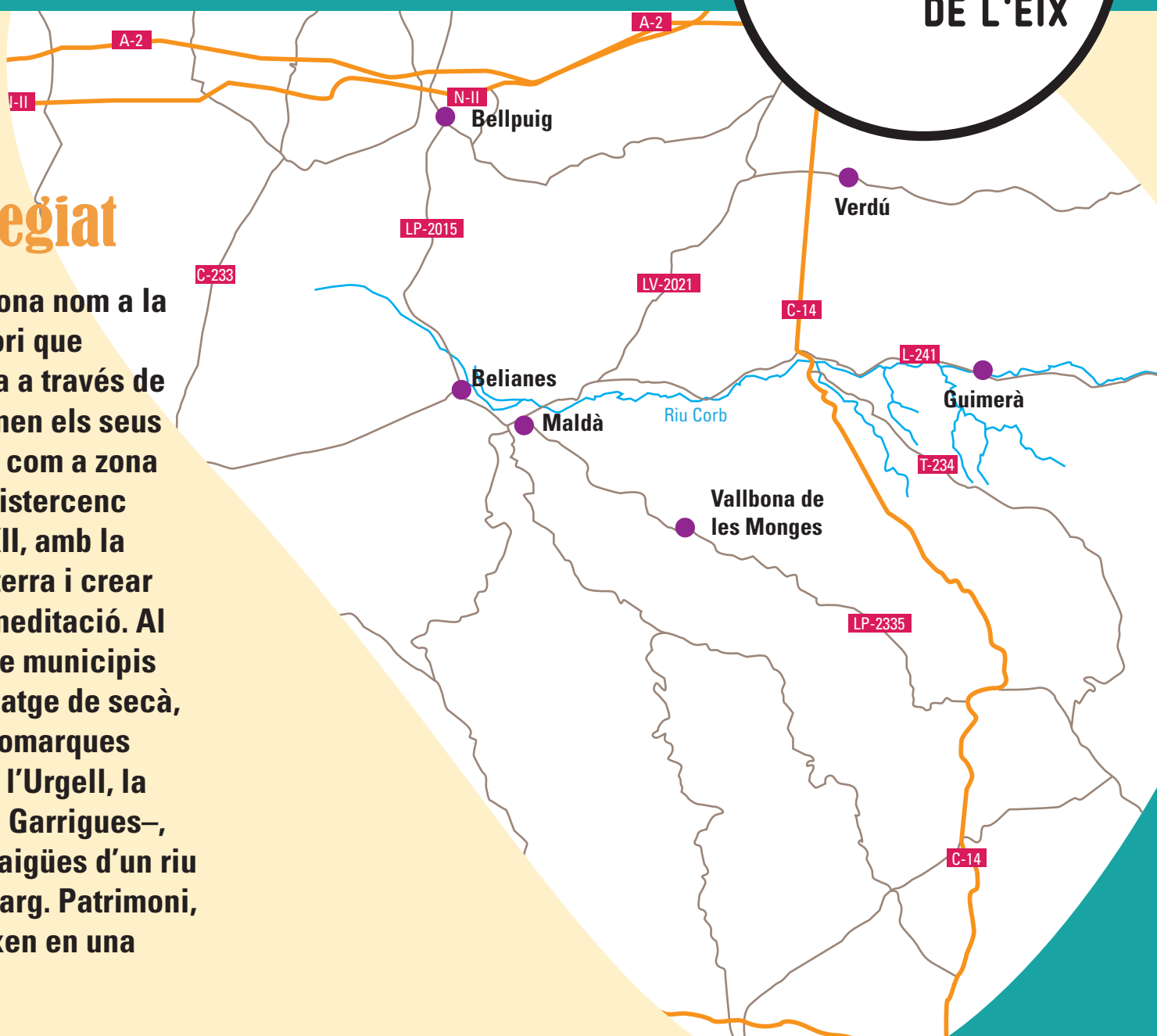
Capítol 10

LA VALL DEL CORB

Un lloc privilegiat

Un riu petit i juganer dona nom a la Vall del Corb, un territori que explica la seva història a través de les pedres que conformen els seus monestirs. Qualificada com a zona isolada i fèrtil, l'orde cistercenc va arribar-hi al segle XII, amb la idea de reconvertir la terra i crear un espai de reflexió i meditació. Al voltant d'una vintena de municipis conformen aquest paisatge de secà, a cavall entre quatre comarques catalanes –la Segarra, l'Urgell, la Conca de Barberà i les Garrigues–, unides pel curs de les aigües d'un riu de 57 quilòmetres de llarg. Patrimoni, naturalesa i art s'uneixen en una mateixa vall.

Cada mur, pedra, monument o escultura ens explica un trosset més d'història, ens mostra les petjades d'aquells que ens van

precedir i van esculpir el patrimoni arquitectònic que defineix la vall. Un dels exemples és el Monestir de Santa Maria de Vallbona de les

UNA MIRADA AL PATRIMONI

1

Territori de monestirs

Santa Maria de Vallbona de les Monges és un monestir cistercenc del segle XII, el qual va donar lloc a la creació del petit municipi on es troba actualment, que fins i tot va adoptar-ne el nom. Destaca per la seva arquitectura, sobretot el claustre amb quatre galeries, cadascuna d'un segle diferent i a cavall entre l'estil romànic i el gòtic.

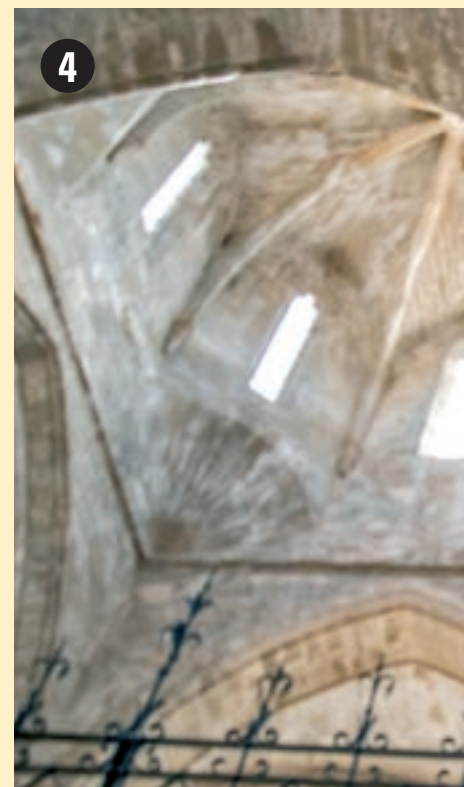
2

Una sorpresa per als visitants

Una peculiaritat del monestir és el que abans era l'antic dormitori comú, una gran sala gòtica del segle XV, que ha estat remodelada i ara acull una exposició d'una farmàcia medieval, amb tot l'instrumental que utilitzaven els apotecaris. A més, l'espai ha estat museïtzat i conté material audiovisual que resumeix d'una manera molt didàctica la història medieval de l'edifici.

4

Monges, una de les parades estrella de la Ruta del Cister. Al municipi de Guimerà també es conserva un Bé Cultural d'Interès Local, en aquest

cas l'antic monestir de Santa Maria de Vallsanta, que tot i estar en ruïnes permet entreveure la bellesa i l'esplendor del que un dia va ser.

3

La Cort del Batlle

A l'antiga seu de l'Ajuntament de Guimerà, hi trobem avui dia el Museu de Guimerà, la Cort del Batlle, un espai que reflecteix la riquesa patrimonial i artística de la zona, prenent com a protagonista el monestir de Santa Maria de Vallsanta. L'exposició "Terra de monestirs" comprèn la planta baixa i el primer pis del museu. Al segon pis, hi podem trobar una sala d'exposicions on actualment es mostren les obres de Francesc Charles Pardell, artista lleidatà vinculat a Guimerà.

El museu va ser creat i és gestionat per l'associació Guimera.info

Les vertaderes pedres del monestir

El monestir està format per una comunitat de set germanes que viuen en el ritme d'*ora et labora*, és a dir, 'treballen durant tot el dia', però la seva tasca primordial és la pregària. Les monges han esdevingut una part primordial del monument eclesiàstic, en són els fonaments i podríem dir que gràcies a elles segueix dempeus. A més, actuen com un far a l'hora de guiar i recordar a tots els visitants i als qui passen pel monestir que aquell també és un espai de focus espiritual.

Les estrelles del museu

En el museu destaquen algunes peces. Una de les més importants és el sepulcre de Bernat de Boixadors, del segle XIV, que comparteix sala amb 11 làpides mortuòries procedents d'unes excavacions fetes el 2011. Una altra de les joies del museu és una talla de la verge, feta de fusta i datada del segle XII. Finalment també podem contemplar troballes que la gent del poble va fer en el seu moment sota el programa *Misión rescate*.

5

La Vall del Corb és terra de vinyes i oliveres, de camps de cereals i d'ametllers, que converteixen la seva gastronomia en un autèntic plaer. Degustar cada trosset del territori

mai havia estat tan fàcil, fins i tot beure-se'l, ja sigui una copa de vi o una gerra de cervesa artesanal. Les pinedes i les rouredes conformen els boscos més humits de la vall.

UN TAST GASTRONÒMIC

Restaurant Hostal Sant Jordi

Fer sentir la gent com a casa és el lema del Restaurant Hostal Sant Jordi, situat al bell mig de Guimerà i amb vistes al famós riu Corb que dona nom a la vall. Destaca per oferir plats tradicionals de la cuina catalana, tot i que també busca afegir-hi un toc de modernisme per fer els plats més divertits. De cara a l'hivern, per contrarestar el fred podem trobar uns succulents i deliciosos peus de porc, la famosa escudella, el trinxat i carn a la brasa, una de les seves especialitats. El restaurant va obrir les portes el 1983.

Cerveseria Matoll

Convertir el seu *hobby* en un ofici, això és el que van fer tres amics de Belianes, la zona més occidental de la vall del Corb, quan el 2011 van decidir començar un nou projecte basat en la producció de cervesa artesanal i la van anomenar Cerveseria Matoll. Van adaptar un antic edifici històric del municipi, una torradora d'ametlles, i van reconvertir unes màquines lleteres per elaborar el seu propi producte. La seva cervesa estrella és l'elaborada amb flor de saüc, un arbre molt representatiu de la vegetació que els envolta.

L'oli és un dels altres tresors de la vall. Amb el seu color daurat converteix cada plat que acompanya en or. Premsat encara en antics molins de pedra ens ajuda a perpetuar la

tradicionalitat per oferir un producte proper i arrelat al territori. Juntament amb una gran cultura vinícola, que converteix l'enoturisme en una de les activitats estrella de la zona.

TURISME ACTIU

El vidre, tot un protagonista

Verdú és conegut sobretot per l'art de la ceràmica, però dins la tradicionalitat del municipi cal destacar el taller d'en Quim i la Txell, dos mestres artesans que es dediquen a treballar el vidre a partir de tècniques de forn. Van deixar la ciutat de Barcelona, on estaven instal·lats, i van fer cap a la vall del Corb a la recerca de tranquil·litat i d'un espai més ampli on poder elaborar les seves obres, centrades sobretot en l'escultura.

L'Olivera cooperativa

L'any 1974 la Cooperativa l'Olivera obre les portes amb l'objectiu d'oferir un futur laboral a aquelles persones que tenen diferents capacitats. El projecte va anar creixent fins a arribar al punt de convertir-se en una gran productora de vins i olis que aprofita la fertilitat del territori i aporta riquesa i turisme a la zona. Pretenen mostrar a la població com s'obtenen aquests productes, remarcant sobretot la feina del camp, el treball agrícola.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

145

LÈXIC

Parlem de bolets. Els rovellons, els més buscats?

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Ja som a la tardor, les fulles cauen i els bolets treuen el cap i, justament, un dels més apreciats, estimats i buscats del nostre país és el **rovelló**, també conegut com a *vinader*, *esclata-sang*, *pebràs*, *rovelló d'obaga*, *pinenc*, *pinenca* o *paratge*. El seu nom científic és *Lactarius sanguifluus*, del llatí *lactarius* (que té llet) i *sanguifluus* (que raja sang). Però si aneu a Euskadi se l'anomena *esnegorria*, *piñutela*, *hongo de pino*... I en territori espanyol, *níscalo*, *rebollón*, *reboñuelo*, *anizcle*... I curiosament a França se'l coneix com a *catalan* o *vache rouge*. El rovelló és d'un color taronja molt característic i sigui quina sigui la seva mida sem-

pre fa que sigui un bolet agraït de buscar. Es troba de forma massiva en hàbitats ben diversos, normalment en pinedes, especialment en terres baixes i a les obagues. Es caracteritza perquè quan es talla surt un líquid de color vinós que ens recorda a l'òxid –rovell– i en poc temps es torna de color verdós. Es pot collir d'agost a desembre. Sovint s'anomena *rovelló* a un altre bolet del mateix gènere: el *pinetell* (*Lactarius deliciosus*) també molt conegut i apreciat gastronòmicament. Però aquest té la llet de color ataronjat que es torna verdosa quan es talla el bolet. Tots dos, el rovelló i el

pinetell, són, sens dubte, els bolets de bosc comestibles més coneguts a Catalunya. Però compte!, perquè el podem confondre amb el *rovelló de cabra* o *lletraga* (*Lactarius chrysorrheus*), un bolet molt similar al rovelló, però més petit, d'un color més clar i que quan es trenca en surt llet primer de color blanc i en pocs minuts groc sofre. Aquest és un bolet no comestible. Així doncs, el desconeixement i la confusió amb espècies comestibles d'aspecte similar provoca que ens puguem intoxicar. De totes maneres, és ben clar que és el bolet més apreciat tal com diu la dita "de la carn, el moltó, i del bolet el rovelló".

ENGLISH IN A BITE

ANGLÈS

It's freezing!

We use adjectives to describe the quality of something. Some are gradable, which means that they have different levels of that quality. For example, when describing the weather we can say that *it's a bit cold*, *it's quite cold*, *it's very cold*, or *it's extremely cold*. Other adjectives are non-gradable, which means that they don't have different levels. They are called **strong adjectives**, and mean **extremely /very + adjective**. So we can say *it's freezing*, to mean *it's very cold*.

You can't use very with strong adjectives, since they already include this idea (*very cold* is the same as *freezing*). Some of the adverbs we use with strong adjectives are really, absolutely, completely, utterly and really.

Can you complete the following sentences with the correct strong adjective?

a	terrified	b	enormous	c	furious	d	hilarious	e	exhausted
f	filthy	g	awful	h	starving	i	gutted	j	hideous
1	Can I have a biscuit? I'm _____. (very hungry)								
2	Are you going to clean your bedroom? It's _____! (very dirty)								
3	My new house is _____. It's got four bedrooms and a massive garden. (very big)								
4	I've just run 10kms. I'm _____. (very tired)								
5	When I told my mum that I had scratched the car she was _____. (very angry)								
6	This soup is _____. What is in it? (very bad)								
7	You should meet my brother-in-law. He's _____! (very funny)								
8	I'm _____ of horror films. I just can't watch them. (very scared)								
9	Urgh! Where did you get that tie? It's _____. (very ugly)								
10	I was _____ when I failed my driving test. (very disappointed)								

CATALÀ

Fa un fred que pela!

Fem servir els adjectius per descriure la qualitat d'alguna cosa. Alguns són graduables, és a dir que tenen diferents nivells de la qualitat. Per exemple, quan descrivim el temps, podem dir *It's a bit cold* ('fa una mica de fred'), *It's quite cold* ('fa força fred'), *It's very cold* ('fa molt de fred') o bé *It's extremely cold* ('fa moltíssim de fred'). Altres adjectius no són graduables, això vol dir que no hi ha nivells. Se'ls anomena **adjectius forts** i tenen el significat de **moltíssim/ molt + l'adjectiu**. Per exemple, podem dir *it's freezing*, si volem dir que fa molt fred.

No es pot fer servir *very* amb els adjectius forts, ja que n'inclouen aquesta idea (*very cold* és el mateix que *freezing*). Amb els adjectius forts fem servir alguns adverbis, com ara *really*, *absolutely*, *completely* and *utterly*.

Les solucions de la setmana anterior:

1 Mexico; 2 costumes; 3 woman; 4 breath; 5 familiar; 6 Salem; 7 pumpkin; 8 Irish; 9 Halloween; 10 October; 11 Treat; 12 back. The line is from Macbeth. The Three Witches chant it when they are brewing a potion.

MÚSICA

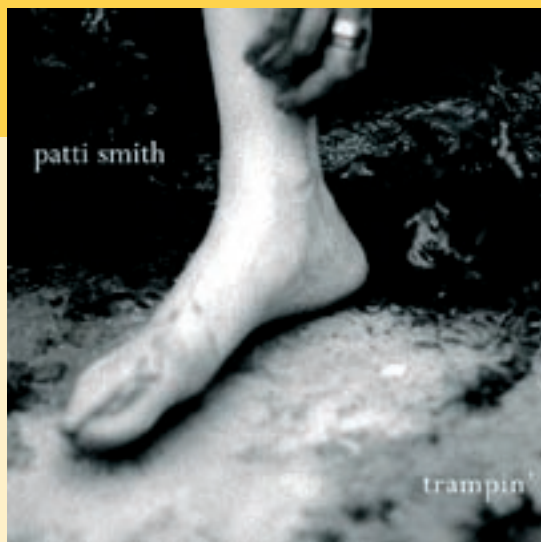
EL CLÀSSIC

Sagi Serra

Patti Smith
'Trampin'

Columbia Records, 2004

Després de quatre anys de silenci discogràfic, l'abril de 2004 Patti Smith va publicar *Trampin'*, el seu novè disc i al mateix temps el primer amb la discogràfica Columbia Records. En aquest disc la *padrina del punk* deixa una mica al costat la imatge –dic la imatge– de la rockera/punki salvatge, rebel i transgressora que havia mostrat en discos anteriors i se'n va pel seu vessant més poètic/literari. Patti Smith va començar a interessar-se per la poesia –i, per extensió, la literatura– gràcies al llibre *Il·luminacions*, d'Arthur Rimbaud, que havia robat en una llibreria. Algú la va batejar amb el sobrenom *poeta del punk*. A *Trampin'* hi ha temes en què recita més que canta, com ara "Mother Rose" o "Cartwheels" amb una sensibilitat que la fan prou mereixedora d'aquest sobrenom. Però no oblidem gens el punt rocker intrínsec, inherent en ella: "Stride Of The Mind", "Jubilee". Els temes d'aquest disc van

entorn de les causes de les quals era i és ferma activista: defensa dels drets humans, feminisme, ecologisme. La cançó "Gandhi" sembla una pregària que resumeix tota aquesta ideologia. Les fotografies de la portada i contraportada són d'ella mateixa. El darrer treball que ha publicat –març de 2020– és un llibre: *L'any del mico*: literatura intensa, profunda com la seva música.

NOTES

Marta Pérez se'n va de les anxoves a l'americana

Les Anxovetes és un dels millors grups d'havaneres que hi ha ara mateix a l'escena catalana i destaca sobretot per una peculiaritat: els tres cantants que hi ha al capdavant són dones. I una d'elles, la gironina Marta Pérez, fa un parèntesi i deixa les anxoves i es deixa seduir pel so *americana*. Bé, Les Anxovetes no les ha deixat i continuarà cantant havaneres però sí que, paral·lelament, Pérez segueix una carrera en solitari amb un repertori que l'acosta al folk d'arrel americana d'artistes com la vigatana Joana Serrat. Precisament, avui mateix publica un EP amb quatre cançons que ha editat Great Canyon Records, el segell que lidera la mateixa Serrat. L'àlbum, que es titula *Letters For June*, l'ha produït Jordi Bastida (guitarrista d'Els Pets, Trau o

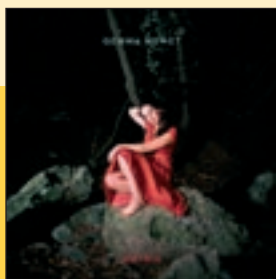
Ramon Mirabet, entre d'altres) i l'ha mesclat Joan Pons, més conegut en el món musical com El Petit de Cal Eril. Pel que fa a sonoritat, les quatre peces tenen un aire de folk intimista proper a l'*americana* amb algun rampell d'indie rock. Totes les composicions són de la mateixa Marta Pérez i les lletres són en anglès. Cap rastre, això sí, d'havaneres. Aquestes, a Les Anxovetes.

EL TEST
Xavier Esclusa

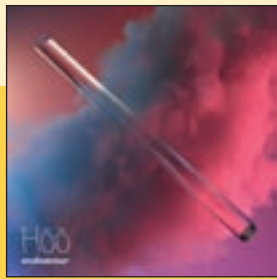
Primer instrument que vas tocar? El piano. **Primer grup del qual vas formar part?** Drag Boys, un grup que vam muntar fa molts anys quan feia EGB. **Primer bolo en directe?** Va ser al teatre de la Salle de Manlleu amb una banda que es deia Kaput. **Primer disc que et vas comprar?** *Appetite For destruction*, de Guns'n'Roses. **Quants discos tens?** No els he comptat mai. Però suposo que cap a 700. **Salva'n tres.** *Wave Of Mutilation: Best of Pixies*, de Pixies; *Pablo Honey*, de Radiohead, i *Nervemind*, de Nirvana. **Un concert (com a públic) per recordar.** Recordo molt un de Marilyn Manson a Barcelona.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

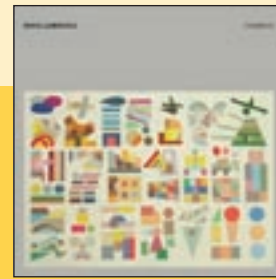
GEMMA HUMET
'Màtria'

Sorpresa en el tercer disc de la centellenca d'adopció Gemma Humet. S'allunya de la cançó d'autor i del que havia fet fins ara al costat de Toti Soler i s'acosta al pop i l'electrònica gràcies a la tasca a la producció del vigatà Jordi Casadesús. L'àlbum s'obre amb *Damunt un cel de fil*, una cançó per *dissimular* on Humet canta acompanyada només d'un piano, però a partir d'*Ales al vent*, el segon tall del disc, ja apareixen bases pregravades, efectes i moltes sorpreses. El disc es tanca amb *Mare*, una peça on torna la calma i la Humet més reposada. Del tot imprescindible.

HÔÔ 'Endeavour'

Darrere de HÔÔ (es pronuncia Houou) s'hi amaga el nou projecte de la cantant, productora i actriu barcelonina Laia Colás. El disc té molts referents cinematogràfics i pel que fa a sonoritat compta amb moltes textures electròniques i beu molt del so pop-rock dels 90 de bandes com Portishead, Radiohead o en alguns moments més foscots també The Cure. A la tradició asiàtica, l'aparició d'un Hôô és un molt bon presagi i es veu que significa l'inici d'una nova era. Caldrà veure, doncs, quina és la transcendència d'*Endeavour* a casa nostra.

DANIEL LUMBRERAS
'Cinematic'

Cinematic és el tercer disc en solitari del barceloní Daniel Lumbreras i va néixer de ple durant el confinament. Tot plegat, tal com explica el mateix artista, va començar després de veure la pel·lícula *Retrato de una mujer en llamas*. Va agafar la guitarra i van començar a néixer cançons basades en els films que anava engolint tancat a casa. El resultat és una col·lecció de 13 cançons que parteixen del pop i el folk i que en alguns casos s'acosten a la música celta, brasilera, els sons del Rif... Suposem que en funció de la pel·lícula que l'inspirava.

SOUND AND VISION

Ramon Solé / ramonsolemusic.com

'At Eternity's Gate'

Retratar artistes extrems és sempre un perill perquè es pot caure molt fàcilment en la simplicitat i l'excés quan, en realitat, potser el dia a dia dels protagonistes no era tan visiblement intens, per dir-ho així. Qualsevol que hagi vist *La passió de viure* (o *El loco del pelo rojo*, com es va traduir a l'Espanya dels 50) recordarà Kirk Douglas ficat a la pell d'un Vincent Van Gogh explosiu, volcànic, rabiós, ansiós, desesperat fins al punt de resultat exagerat i esgotador. Per això, la nova lectura que el director Julian Schnabel ha fet dels últims anys de la vida del pintor holandès s'agraeix molt: poètica, dramàtica sense estridències, elogiosa sense tòpics, *At Eternity's Gate* ('A les portes de l'eternitat') és una pel·lícula necessària per acostar-se una mica més a la figura i l'obra de Van Gogh i conèixer la història humana al darrere d'algunes de les obres que van definir l'art del segle XX.

Imprescindible l'esment a l'actor protagonista: un Willem Dafoe estel·lar que, a banda d'una semblança més que notable amb Van Gogh, n'ofereix un retrat profund, intens i versemblant. Se li entén tot pràcticament

sense obrir la boca. La feina magistral de Dafoe és el centre absolut d'aquest viatge a l'ocàs vital del pintor: l'arribada a la Provença buscant la llum i la calma a l'ànima, els trastorns mentals i l'estada en institucions, una contemplació única de la natura com una expressió de qüestions existencials i la relació conflictiva amb els altres éssers humans, pràcticament sempre condemnada al fracàs, amb l'única excepció del seu germà i mecenes Theo, segurament la persona amb més paciència d'Europa en aquell moment.

I tot això, explicat amb una contenció meravellosa, sense melodramatisme fàcil i sempre buscant la connexió amb l'esperit malalt del pintor i la seva permanent recerca de la pau, sempre fugissera, sempre efímera i que no va poder abraçar mai en plenitud perquè sentia que, simplement, no encaixava en aquest món. L'interès principal de Schnabel és mostrar aquesta naturalesa i, entre altres recursos, ho fa amb un ús abundant del pla curt: la càmera s'acosta a pocs centímetres dels rostres dels protagonistes, penetrant a través dels ulls i les expressions, connectant amb els corrents interiors i imponent, de passada, un repte interpretatiu majúscul al qual els actors responen amb escreix.

Per tot això, *At Eternity's Gate* és una història molt més d'essència i procés que no pas d'assenyalar moments clau, com sol passar en els *biopics*; és més de l'atmosfera que envolta i explica el geni que d'abundància de fets i detallets. I és un retrat delicat i cru alhora d'un pintor la història del qual s'ha reduït massa sovint a l'incident de l'orella. Podeu veure la pel·lícula a Movistar+.

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

El paradís d'Andoni Goikoetxea

Els detractors del futbol modern no paeixen que sigui tècnic, patrocinat, mediatitzat, repentinat i videoarbitrat a gust dels de sempre, i que en canvi hagi perdut l'encant dels camps enfangats, els jugadors peluts, o els col·legiats amb

sobrepès o alopecies flanquejades per una franja de cabells a l'alçada de clatell. D'aquell futbol on tot just al segon partit de la temporada 1983/1984 un defensa central podia deixar la seva posició natural per fer una malabarista entrada sobre Maradona, estrella absoluta del campionat, i deixar-lo plegat sobre la gespa amb el peroné trinxat. L'àrbitre de poc no felicita l'autor d'una entrada criminal, que no va rebre amonestació.

Andoni Goikoetxea, aquell agressiu jugador de l'Atlètic de Bilbao que dues temporades abans ja s'havia carregat Bernd Schuster per nou mesos, hauria encaixat perfectament en el *calcio storico*, una modalitat prefutbolística que es practica a Florència, i que aquest any s'ha hagut de suspendre per primera vegada des de mitjan segle XX per culpa de la pandèmia. La piazza Santa Croce de la ciutat nord-italiana és el camp de joc que cada tercera setmana de juny es vesteix de gala per presenciar-ne els tres partits anuals. Dues semifinals posteriors a un sorteig i una final entre els respectius guanyadors, posen a prova la integritat física de 27 juga-

dors per banda. Els equips blau, vermell, blanc i verd representen diferents barris florentins, formats per homes que es disposen en un sistema gairebé incomprendible pels aficionats al futbol convencional: cinc porters, cinc defenses

amb sortida de pilota, cinc migcampistes ultraviolets i la resta davanter amb l'objectiu de dipositar la pilota a una porteria que va de banda a banda de camp contrari.

Aquest esport que ja es practicava al segle XVI i on han jugat fins i tot alguns papes catòlics, és de fet una barreja entre rugbi, futbol, boxa i arts marcial mixtes, en un camp de joc on mentre part dels antagonistes es disputen l'esfèric, altres estan lluitant a mastegots. O sigui que pots estar estrangulant un rival però alhora l'equip contrari ha marcat a la teva porteria. Per posar ordre a tot aquest desori, vuit àrbitres intenten que es compleixi una normativa bastant permissiva.

Un episodi de la sèrie de Netflix, *Deportes del Mundo*, mostra des de dins el *calcio storico*, que també ha estat protagonista del número de setembre de la revista *Panenka*. Malgrat el seu aparent caos, aquest es diferenciava de l'encara més primitiu futbol de carnaval britànic, per ser més organitzat i menys violent. Actualment els anglesos només el juguen a Ashbourne un cop l'any.

Dilluns, 24 de juny de 2019.
Els equips vermell i blanc juguen l'últim enfrontament de 'calcio storico'.
Plaça Santa Croce de Florència.

TECNOLOGIA

Tecnonews

La vida confinada augmenta les vendes d'ordinadors

El més habitual fa anys és que en qualsevol domicili hi hagués diversos ordinadors: un de sobretaula i un o dos portàtils per als pares, i un de sobretaula per als nens, per exemple, o fins i tot un per a cada fill.

Des del 2011, la tendència és que algun o alguns d'aquests equips siguin substituïts per una tauleta o, fins i tot, pel telèfon intel·ligent, aparells que cada vegada guanyen major potència i funcionalitats. I, malgrat que no s'ha imposat encara, la idea de futur és que el nostre telèfon intel·ligent sigui també el nostre ordinador gràcies a la convergència de dispositius i un entorn gràfic que s'adapta a una pantalla externa de major grandària.

Això últim ja existeix avui dia, ho han fet Samsung i Huawei entre altres, però encara no convenç els usuaris finals. De moment, doncs, la millor eina per treballar còmodament és un ordinador, bé sigui de sobretaula o un portàtil.

I com que el confinament que, en major o menor mesura, tots els països han hagut de patir, ha portat a la necessitat de passar a teletreball molts llocs que fins ara eren presencials, han crescut les vendes d'ordinadors.

Així ho podem constatar gràcies a l'article publicat pel rotatiu *South China Morning Post*, en el qual expliquen que els enviaments dels fabricants de PC a les botigues creixeran el 14,6% interanual. La

renovació d'equips antics, o la compra d'equips que fins ara no tenien un lloc en la llar per poder afrontar aquest teletreball, motivaran principalment aquest creixement. També l'educació aporta el seu granet de sorra

No només la força de treball que ha de treballar a distància des dels seus domicilis ha impulsat la venda d'ordinadors. També els qui es preparen per entrar a formar part d'aquesta força de treball i per a la vida en general, els estudiants, també han neces-

sitat més equips informàtics per poder seguir les classes a distància.

Les marques més beneficiades per aquesta tendència són Apple, amb un increment en les seves vendes del 38,9%, Acer amb el 29,3%, Lenovo amb l'11,3%, i HP amb l'11,2%.

Els increments són de dos dígit en les principals marques

Airbus vol tenir el primer avió comercial d'hidrogen el 2035

El gegant Airbus continua amb la seva estratègia de reduir emissions contaminants i confia en l'hidrogen com a tecnologia clau per desenvolupar els primers avions de zero emissions del mercat comercial pel 2035. En aquest escenari, s'ha associat amb el proveïdor alemany ElringKlinger –que també navega en l'esfera dels cotxes elèctrics– per desenvolupar un sistema de propulsió de pila de combustible d'hidrogen per a avions.

Després del lliurament d'un prototip de pila de combustible i un banc de proves personalitzat aquest estiu, l'acord a llarg termini farà que ElringKlinger i Airbus treballin junts per desenvolupar i validar inicialment piles de combustible compatibles amb l'aviació en els pròxims anys. La pila de combustible compacta es basa en la tecnologia de membrana d'intercanvi de protons i converteixen l'energia química en energia elèctrica utilitzant hidrogen i oxigen. L'objectiu és que aquesta tecnologia aconseguixi una alta densitat, i això s'aconseguirà, en teoria, gràcies a l'ús de plaques bipolars metàl·liques, així com solucions de segellament d'assemblatge de membrana-elèctrode.

El proveïdor alemany proporcionarà accés a tecnologia rellevant per a les piles de combustible d'hidrogen i els components necessaris per a les activitats de desenvolupament donada la seva expe-

riència en el sector.

De moment Airbus està provant i investigant una àmplia gamma de configuracions i variants tecnològiques per a l'ús d'hidrogen, fins i tot en combinació amb l'ús de piles de combustible per generar energia elèctrica, tot i ser una idea que ha provat recentment al costat de Siemens i Rolls-Royce i no ha funcionat.

Davant d'aquest avanç, una vegada més la infraestructura serà decisiva, i els aeroports hauran d'estar preparats per albergar estacions de proveïment de carburant i una infraestructura solvent per al seu transport.

Els aeroports hauran d'estar preparats per al nou carburant

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo/@joancarredondo

UN ENGANYÓS REBROT ECONÒMIC

Els titulars periodístics s'han convertit des de fa un temps en una cursa desenfrenada per col·locar el qualificatiu històric a tot el que es posi al davant. Des de resultats futbolístics a fenòmens meteorològics. Els indicadors econòmics no se n'escapen. La setmana passada, quan l'Institut Nacional d'Estadística va fer públiques les dades del producte interior brut (PIB) del tercer trimestre, els titulars estaven gairebé cantats. El creixement és el màxim que s'ha produït mai des que es comptabilitza el PIB, fa cinquanta anys.

Era ben fàcil deixar-se vèncer per la temptació, qualificar d'històric aquest creixement i acudir als manuals d'economia per donar per acabada la recessió, circumstància que –tècnicament– ha passat. Recessió són dos trimestres de reducció del PIB. Quan hi ha creixement trimestral, no hi ha recessió. Cal repetir que això és així tècnicament.

Llegits els titulars, seria el moment de sortir corrent a celebrar-ho (encara que sigui a casa i amb grups reduïts). Però, sigui perquè les celebracions en solitari tendeixen a ser avorrides o perquè les circumstàncies sanitàries empenyen necessàriament a la contenció, el cava no va córrer. La prudència està més que justificada, entre altres motius perquè el creixement de més del 16,7% del PIB durant el tercer trimestre té moltes arestes que el fan molt menys atractiu del que aparenta.

Un pur exercici matemàtic permet veure que perdre PIB és més fàcil que guanyar-ne. En el trimestre passat, la producció de l'Estat va perdre el 17,8%. Per remuntar aquesta xifra, és insuficient, no ja el 16,7% que s'ha crescut en el tercer trimestre, sinó més del 17,8%. Per comprovar-ho, l'exercici. Perdre un 17% des d'un valor inicial de 100, significa que aquest valor passa a ser 83. La recuperació del 16% ja no es fa des del valor 100, sinó des del valor 83. Un 16% de 83 és 13. Vol dir que ja no s'arriba al valor inicial de 100, sinó que aquell valor es queda en 96. Per recuperar el

terreny perdut en el segon trimestre, caldria que l'economia hagués crescut més del 19%. Per tant, el PIB encara no ha recuperat el valor de partida, com explica amb millor traça l'economista Aurelio Jiménez a *El blog salmón*.

Menys encara si es té present que ja durant el primer trimestre, l'economia havia retrocedit (i no poc, el 5,2%). El resultat és que, comptat i debatut, el PIB estatal perd el 8,7% en termes interanuals. Una baixada que tampoc no té gaires precedents en la sèrie que arrenca els anys 70 i que, per arribar a una idea més aproximada, supera en més de tres punts la pitjor de les caigudes interanuals dels anys de la crisi financera de l'última dècada. És cert que millora el 21% interanual que s'acumulava el trimestre anterior, però clarament el rebrot econòmic és menys espectacular, menys històric, quan se sotmet a un context que vagi més enllà del curt termini.

Abans de parlar de caigudes i remuntades històriques, convé parar atenció a aquest context. La gran diferència del segon trimestre i el tercer és que entre la major part del període entre abril i juny, l'economia va estar en hivernació de resultes

de l'estat d'alarma i el confinament consegüent i que entre juliol i setembre es van anar reobrint algunes de les activitats que havien estat tancades, i hi va haver una certa obertura dels mercats turístics (més interiors que internacionals, tot s'ha de dir). Això és en la base del fort increment del consum a les llars, que va ser un dels motors del creixement econòmic. També es van incrementar les inversions i les exportacions.

Tot el que s'apunta ara com a recuperació tendeix a ser efímer, perquè l'últim trimestre de l'any comença a portar associat un fort increment de contagis de la Covid-19, i noves mesures restrictives que, amb tota probabilitat, acabaran afectant el desenvolupament econòmic. Per això, el cava no corre quan es comunica que hi ha un gran creixement econòmic en un trimestre; perquè tot apunta que és un miratge, que tornen els ERTOS –que, per cert, s'han de pagar– i que en els propers mesos arribaran més males notícies empresarials quan acabi una demora en la presentació de concursos de creditors d'empreses que ja no poden suportar els deutes i que ja no tindran la carta de la moratòria en el reconeixement d'aquests deutes que els ha regalat l'Estat.

La pandèmia porta a uns mesos d'alts i baixos i, més enllà de col·locar qualificatius històrics en els titulars, convé estar pendents de la tendència. El suport europeu no serà etern. I aquest suport és essencial perquè està servint perquè es puguin pagar els afectats per ERTOS i que no falti diners per poder gastar i fer que el consum a les llars que, com ja s'ha dit, és un dels motors del creixement no s'aturi. Sense el suport europeu, seria més difícil disposar de recursos per pagar els ERTOS, hi hauria acomiadaments i la roda econòmica es frenaria encara més. No és difícil augurar que el que espera en els propers mesos són més alts i baixos econòmics. Aquesta és la tendència. Si és històrica o no, ja ho jutjaran els historiadors quan toqui.

JCOMP/FREEPIK

INDICADORS

Pessimisme empresarial

L'euríbor, l'índex de referència dels préstecs hipotecaris, ha baixat de nou aquest octubre fins a situar-se en el -0,466%. El mes anterior estava en el -0,415%. En els últims dotze mesos, l'euríbor ha perdut -0,162 punts. L'euríbor es calcula amb les dades de les principals entitats de la zona euro i és un tipus d'interès mitjà que ofereixen les entitats per les operacions de dipòsit d'euros a un any.

Estabilitat promotora

L'activitat promotora a Barcelona s'ha mantingut en els últims 12 mesos respecte a l'any anterior, malgrat la paralització de l'activitat durant el confinament. La capital catalana té actualment 261 projectes de promoció immobiliària en curs, un 1% més que l'any anterior, segons l'informe *Barcelona des del cel* elaborat per CBRE. Ara hi ha 134 grues actives, un augment del 21% respecte a 2019.

ALEGRIA INTERIOR

Antoni Lacueva / antoni@mindfulness-barcelona.com

‘Mindfulness’: orígens, fonts, referents...

En el primer dels articles d'aquesta temporada vaig esmentar Jon Kabat-Zinn, el referent o un dels impulsors de *mindfulness* mitjançant el seu protocol reconegut i avalat científicament, el MBSR.

En el segon article vaig donar breus indicacions i bibliografia sobre Thich Nhat Hanh.

Avui us comentaré aspectes de tres referents occidentals i donaré bibliografia sobre Jack Kornfield, Joseph Goldstein i Sharon Salzberg.

Jack Kornfield es va formar com a monjo budista en els monestirs de Tailàndia, Índia i Birmània.

Ha ensenyat meditació a nivell internacional des de 1974 i és un dels mestres clau a introduir la pràctica budista d'atenció plena a Occident.

Després de graduar-se a Dartmouth College d'Estudis Asiàtics el 1967, es va unir a el Cos de Pau i va treballar en equips de medicina tropical a la vall del riu Mekong.

Va conèixer i va estudiar com a monjo amb el mestre budista Ajahn Chah, així com amb Mahasi Sayadaw de Birmània.

En tornar als Estats Units, Jack va cofundar la societat de meditació Insight en Barre, Massachusetts, amb els seus companys professors de meditació Sharon Salzberg i Joseph Goldstein i el Spirit Rock Center a Woodacre, Califòrnia.

Al llarg dels anys, Jack ha ensenyat en centres i universitats de tot el món, ha dirigit reunions internacionals de mestres budistes i ha treballat amb molts dels grans mestres del nostre temps. Té un doctorat en Psicologia Clínica i és pare, espòs i activista.

Els seus llibres s'han traduït a 20 idiomes i se n'ha venut més d'un milió de còpies.

Joseph Goldstein, nascut el 20 de maig de 1944, és un dels primers professors de vipassana nord-americans, cofundador de l'Insight Meditation

Society (IMS) amb Jack Kornfield i Sharon Salzberg, autor contemporani de nombrosos llibres populars sobre budisme, professor guia resident a IMS i líder de recesos a tot el món sobre meditació de comprensió, l'anomenada *meditació vipassana* i bondat amorosa anomenada també *metta*.

Sharon Salzberg és pionera en el camp de la meditació, professora de renom a nivell internacional i autora reconeguda amb obres en les llistes de llibres més venuts de *The New York Times*.

Ha tingut un paper crucial a l'hora de portar la meditació i l'atenció plena a Occident des de 1974, quan va començar a ensenyar.

Salzberg és la cofundadora del primer centre de meditació occidental als EUA: The Insight Meditation Society, a Massachusetts, així com de l'escola Center for Buddhist Studies (BCBS).

És autora de 10 llibres, inclòs el *bestseller* de *New York Times Real Happiness* ('Felicitat autèntica'), la seva obra fonamental *Lovingkindness* ('Amor bondados') i *Real Love: The Art of Mindful Connection* ('Amor veritable').

Reconeguda pel seu estil d'ensenyament realista, Sharon Salzberg ofereix un enfocament secular i modern dels ensenyaments budistes, i els fa fàcilment accessibles.

És columnista habitual d'*On Being*, col·laboradora amb *Huffington Post* i presentadora del seu propi podcast, *The Metta Hour*, amb més de 70 episodis.

Tots tres tenen una extensa i reconeguda bibliografia, molta de la qual traduïda al castellà.

Podem citar alguna de les seves obres fonamentals que us poden conduir a l'estudi d'aquests autors-mestres:

Sharon Salzberg:

- *La felicitat autèntica en el treball*
- *La felicitat autèntica*

• *Amor incondicional*

Joseph Goldstein:

- *Mindfulness*
- *La meditació vipassana*

• *Vipassana*

Jack Kornfield

• *Meditació per a principiants*

• *Després de l'èxtasi, la bugada*

• *Camí amb cor*

• *El millor moment és ara*

En els propers articles portaré algun dels seus continguts més rellevants d'aquests autors i grans mestres de la meditació que l'apropen a la cultura occidental.

Per concloure aquest article de divulgació de les fonts d'estudi, incloc la resposta a la pregunta que formula Jack Kornfield:

Com podem treballar amb la ment que ens explica històries?

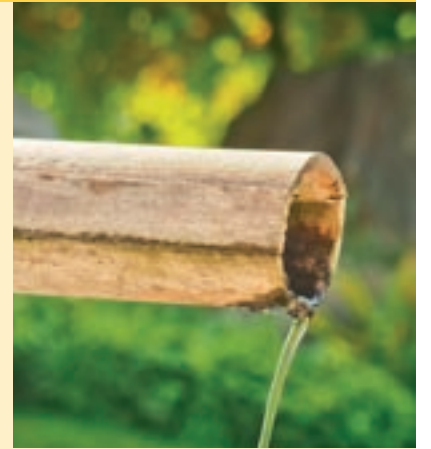
Jack, diu, hem d'entendre l'experiència directa de la vida. D'aquesta manera, podem usar els pensaments sense quedar-nos-hi atrapats.

El primer pas per treballar amb la ment que explica històries és advertir el flux inesgotable de pensaments i comentaris que seguim a la nostra experiència. En prestar-hi atenció ens veiem interromputs per un torrent d'idees, records, plans.

Hem d'entendre el poder de les històries que expliquem i diferenciar-les de l'experiència directa de la vida.

"Els pensaments són un bon servent, però un mal mestre."

Antoni Lacueva, President de l'Associació Professional d'Instructors de Mindfulness-MBSR

L'HORÒSCOP

Roser Bona

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Si una cosa important estàs aprenent, és el valor del silenci. Es pot produir certa tensió entre la parella i la teva família i et tocarà posar pau. Possible ajut econòmic.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

No et deixis contagiar de la por del voltant. Una amistat, que passa per problemes, pot demanar-te ajuda. A la feina es donen possibilitats d'iniciar un assumpte amorós.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Tensió al sector afectiu amb una nova atracció. Els diners et preocupen, sobretot pel que fa a les despeses que tenen a veure amb els fills o amb les activitats lúdiques.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Et plantejes tenir descendència, tot i que no és el millor moment. Una fricció al treball et pot canviar l'ànim. Hauràs de desconnectar per no portar a casa els problemes.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Cerques solucions per un tema de salut i ho faràs per la via alternativa. Tendència l'ostracisme per posar les idees al lloc, però no perdis contacte amb els que estimes.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Estàs més desconfiat o vigilant en l'amor. Sigues prudent, però no deixis que anteriors experiències marquin el teu full de ruta. Es recuperen contactes de la infantesa.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

El sector que més maldecaps et pot donar ara, és el de la feina, on et reafirmes amb contundència si cal. Procura't estones per la desconnexió i dóna't algun caprici.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Després d'unes setmanes més silencioses del que és normal et mostres més comunicatiu, sobretot amb els que estimes. Si tens parella, podeu viure moments d'allò més romàntics.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Si les coses no van bé, uses la imaginació per traçar nous plans i horitzons. Dies d'introspecció, està bé aquesta connexió, però no perdis l'alegria que et caracteritza.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Et sents contrariat perquè s'han desmuntat alguns objectius. Una bona xerrada alleugerirà preocupacions. Un amic es pot apropar a tu amb intenció de ser més que amics...

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

Les darreres setmanes poden haver estat tenses. Ara, una mica més tranquil, cerques la manera de tornar a connectar amb els que estimes i de fer activitats que t'agraden.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

La intuïció pot guiar el teu estat d'ànim i els projectes a futur. Compte amb les discussions, poden tenir conseqüències fatals. Millor apostar per la prudència verbal.

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS

Pau Vidal

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1										■		
2						■						
3			■						■			
4					■							
5								■				
6		■									■	
7							■					
8				■								■
9	■									■		
10						■						
11			■						■			
12					■							
13								■				

HORIZONTALS: 1. Síntesi i precisió: una pedreta. Paret del banc / 2. Tan toix que li cauria un obús a sobre i no se n'adonaria. Un autor que abusa?: no, només un berrat pescaire / 3. Aquest ja el tens. Suprem com pot arribar a ser un Alexandre. Iniciació a la iniciació / 4. Coit, acte, còpula: aquest és el punt. Inactivitat duta a l'extrem de la incapacitat / 5. Com que no escolta, peto. En canvi aquest ja ho voldria, poder escoltar / 6. Mig bo. Intoxicació per guixes que investiga l'Arseni. L'altre mig / 7. Coincidència que genera bisbes. M'excita exercir-lo perquè així no perdo / 8. És el teu o el company de la Guida? Escuralles a la cassola / 9. Entreteniment esdevingut gairebé una obligació. La meitat de cent / 10. Vaques i bous. Tan insípid que ni insults arriba a proferir / 11. Abracen l'enemic. Decisió judicial que sol afectar els doctorands. Goita, s'ha acabat la facultat! / 12. Allò que els anglesos troben més conflictiu del patriotisme. Per ser una carta és molt permissiva / 13. Van carregats de bosses però de pes no. Un: toooot el camp!

VERTICALS: 1. Engendrat pel mètode de l'empescament. Fou el primer i encara xerra / 2. Donatius per al mossèn. Dació?: no, no, producció d'un node / 3. Anima de pintor. No és que no tingui historial, és que no té inclinació. Provatures de canut / 4. Núvols per amuntegament. Rostres d'emperadors romans / 5. Ras rebregat. Sil·logisme dubitatiu: val tant l'aportació com el teorema. Al fons del pou / 6. I enmig del peu. Deixar anar uns quants felins. ...i a l'àgbia / 7. Província xinesa on resideix el company que dèiem. Excrescències de líquens a l'iris de l'Isidre / 8. Un lacetà al ciberespai. Proteïnes capaces de fer un bot fins a les sines / 9. Quan es posa dur és ben tou. Escassament carnosos. Enmig de la foscor / 10. És cosa de la febre però s'assembla al tifus. Aprofitable / 11. Rondinar fins a marejar en Robin. Es clava al canell i serveix per mudar / 12. Té cura dels animals per amor als capitals. Fa créixer més flors a les portes d'Estambul.

SUDOKUS

AMIC

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: mitjana

	5			3	9			
		9	6		5			
	6		2	9				7
		2	8	1				6
9				3		7		
7		1		9		2	8	
					1			
	9			2		8		
8			7		4	3		9

Dificultat: fàcil

	5		4	7		8		2
		3			6			1
7		8						4
5	7	2				4		9
	3				4		5	6
9	6		2	3				8
				4		3		
	4	7						
				3	5	8		6

SOLUCIONS

8	1	5	7	6	4	3	2	9
6	9	7	3	2	5	8	1	4
4	2	3	9	8	1	6	7	5
7	4	1	5	9	6	2	8	3
9	8	6	4	3	2	7	5	1
5	3	2	8	1	7	4	9	6
3	6	8	2	5	9	1	4	7
1	7	9	6	4	8	5	3	2
2	5	4	1	7	3	9	6	8

Dificultat: mitjana

2	1	9	3	5	8	7	6	4
3	4	7	1	6	2	9	8	5
6	8	5	9	4	7	3	2	1
9	6	4	2	3	5	1	7	8
8	3	1	7	9	4	2	5	6
5	7	2	6	8	1	4	3	9
7	2	8	5	1	9	6	4	3
4	9	3	8	2	6	5	1	7
1	5	6	4	7	3	8	9	2

Dificultat: fàcil

B	O	S	S	U	S	S	O	B	13
R	I	O	T	M	I	S	S	I	12
V	A	V	A	T	A	T	A	T	11
E	C	L	A	U	D	E	L	A	10
V	A	C	U	M	I	N	S	U	9
D	I	V	E	R	S	I	O	C	8
T	O	N	R	A	I	S	S	E	7
N	I	S	O	N	P	O	S	I	6
B	L	P	I	N	O	S	I	O	5
E	S	C	L	A	T	O	S	O	4
C	L	A	U	A	T	R	O	F	3
N	O	A	G	N	E	I	N	I	2
O	B	T	U	S	A	B	U	T	1
C	O	N	C	R	E	C	I	O	1
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13							

**Tota la
informació
de la comarca
al teu abast**

El periodisme que t'acompanya

EL 9 NOU.CAT

9MAGAZIN.CAT

